P9_TA(2021)0440

Situationen i Tunesien

Europa-Parlamentets beslutning af 21. oktober 2021 om situationen i Tunesien (2021/2903(RSP))

(2022/C 184/12)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sine tidligere beslutninger om Tunesien og sin beslutning af 25. februar 2016 om indledning af forhandlinger om en frihandelsaftale mellem EU og Tunesien ([1]),

— der henviser til den endelige rapport fra EU's valgobservationsmission om præsident- og parlamentsvalgene i Tunesien den 15. september og 6. oktober 2019,

— der henviser til associeringsaftalen mellem Den Europæiske Union og Tunesien og til den række af tematiske møder, der blev afholdt inden for dens rammer i 2019 og 2020,

— der henviser til konklusionerne af 26. februar 2021 fra bestyrelsen i Den Internationale Valutafond (IMF) inden for rammerne af artikel IV-høringen med Tunesien,

— der henviser til det fælles kommuniké om forbindelserne mellem EU og Tunesien af 4. juni 2021: »For et fornyet partnerskab«,

— der henviser til det tunesiske præsidentdekret nr. 2021-69 af 26. juli 2021, der fratager regeringslederen og regeringens medlemmer deres funktioner, det tunesiske præsidentdekret nr. 2021-80 af 29. juli 2021 om suspenderingen af det tunesiske parlaments beføjelser, det tunesiske præsidentdekret nr. 2021-109 af 24. august 2021 om forlængelse af de ekstraordinære foranstaltninger i forbindelse med suspendering af parlamentets beføjelser og det tunesiske præsidentdekret nr. 2021-117 af 22. september 2021 om ekstraordinære foranstaltninger,

— der henviser til erklæringen fra næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik (NF/HR) på vegne af Den Europæiske Union af 27. juli 2021 og hans erklæringer den 10. september 2021 til pressen i Tunis,

— der henviser til Tunesiens forfatning fra 2014,

— der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, som Tunesien er part i,

— der henviser til konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder (CEDAW), som Tunesien ratificerede i 1985, og hvortil det trak sine forbehold tilbage i 2014,

— der henviser til den nationale handlingsplan for kvinder, fred og sikkerhed 2018-2022, som blev vedtaget i 2018,

— der henviser til forretningsordenens artikel 132, stk. 2 og 4,

A. der henviser til, at Tunesien er en privilegeret partner for EU, og at det har været en prioritet vedvarende at støtte og bistå landet, idet valgobservationsmissioner i 2011, 2014, 2018 og 2019 har bekræftet EU's urokkelige engagement til fordel for demokratiet i Tunesien, der henviser til, at 2021 er tiåret for den tunesiske revolution og et vigtigt øjeblik i Tunesiens demokratiske udvikling;

([1]) EUT C 35 af 31.1.2018, s. 117.

Torsdag den 21. oktober 2021

B. der henviser til, at den socioøkonomiske situation har været præget af udbredt økonomisk stagnation på baggrund af den interne politiske situation og sundhedskrise med verdens næsthøjeste andel af covid-19-dødsfald; der henviser til, at covid-19-pandemien, manglen på turisme, den høje ungdomsarbejdsløshed og inflationen har forværret Tunesiens skrøbelige økonomi; der henviser til, at rodfæstet korruption, et utilstrækkeligt retsopgør i overgangsperioden og alvorlige økonomiske og sikkerhedsmæssige udfordringer fortsat udgør væsentlige forhindringer for Tunesiens fuldstændige konsolidering af demokratiet;

C. der henviser til, at præsident Kais Saied den 25. juli 2021 påberåbte sig den tunesiske forfatnings artikel 80, som giver præsidenten beføjelse til at træffe ekstraordinære foranstaltninger for at håndtere en overhængende fare for staten, og meddelte afskedigelsen af premierminister Hichem Mechichi, suspenderingen af parlamentet i en periode på 30 dage med mulighed for forlængelse og ophævelsen af den parlamentariske immunitet for alle medlemmer af parlamentet; der henviser til, at præsidenten den 24. august 2021 forlængede suspensionen af Parlamentet;

D. der henviser til, at regeringerne fra De Forenede Arabiske Emirater, Saudi-Arabien og Egypten omgående roste og gav retorisk støtte til præsident Saieds initiativ;

E. der henviser til, at fraværet af en forfatningsdomstol og det forhold, at parlamentsmedlemmerne følgelig ikke havde mulighed for at appellere i protest mod en ensidig forlængelse af undtagelsestilstanden fra præsidentens side, som det er fastlagt i den relevante artikel i forfatningen, gav anledning til alvorlig bekymring for Tunesiens demokratiske overgang og grundlæggende rettigheder;

F. der henviser til, at præsidenten den 22. september 2021 udstedte præsidentdekret nr. 2021-117, der indeholder bestemmelser, som bekræfter dekretets forrang for forfatningen og således underminerer denne, og som koncentrerer alle statens beføjelser i hænderne på præsidenten; der henviser til, at forfatningens bestemmelser om rettigheder og friheder først vil blive respekteret og garanteret, når de ikke strider imod love, som er baseret på præsidentdekreter og ekstraordinære foranstaltninger; der henviser til, at præsidentdekret nr. 117 ikke giver mulighed for at appellere nogen afgørelse fra præsidenten ved en domstol, herunder ved Tunesiens højeste forvaltningsdomstol og landets kassationsdomstol;

G. der henviser til, at disse samlede beføjelser er blevet lagt i præsidentens hænder på ubegrænset tid; der henviser til, at præsidenten gav sig selv fuldgyldige lovgivningsmæssige beføjelser til ved dekret at ændre lovene om politiske partier, valg, retssystemet, fagforeninger og foreninger, pressefrihed og informationsfrihed, justitsministeriets organisation, menneskerettigheder og frihedsrettigheder, loven om personlig status, interne sikkerhedsstyrker, told og statsbudget;

H. der henviser til, at selvom det tunesiske civilsamfund offentligt har givet udtryk for sin alvorlige bekymring over de nye restriktioner, har præsident Kais Saieds juliforanstaltninger nydt betydelig støtte i offentligheden, hvilket viser offentlighedens utilfredshed med den alvorlige socioøkonomiske situation og den dårligt fungerende regering, som landet stod overfor; der henviser til, at 18 lokale og internationale NGO'er har udsendt en fælles erklæring, hvori de advarer om demokratiets situation i Tunesien; der henviser til, at G7 har opfordret Tunesien til at genindføre den forfatningsmæssige orden og til, at de parlamentariske aktiviteter genoptages;

I. der henviser til, at tunesisk politi den 26. juli 2021 lukkede Al Jazeeras kontorer i Tunis uden at give nogen forklaring;

J. der henviser til, at civilsamfundet i Tunesien er veludviklet og konsolideret og har spillet en afgørende rolle i udformningen og styrkelsen af Tunesiens overgang til demokrati siden 2011, og at adskillige aktivister har opfordret til hurtige reformer, herunder foranstaltninger til bekæmpelse af korruption, og til, at national dialog er et af landets særlige kendetegn; der henviser til, at presse- og trykkefrihed er afgørende elementer i et åbent, frit og demokratisk samfund; der henviser til, at civilsamfundet siden den 26. juli 2021 hverken er blevet inddraget i den nationale dialog eller er blevet hørt i forbindelse med de foranstaltninger, som præsident Kais Saied har truffet;

K. der henviser til, at det tunesiske fagforbund (UGTT) den 10. september 2021 fremlagde sin køreplan, hvor der blev opfordret til nedsættelse af et nationalt rådgivende udvalg med henblik på at sikre en retlig ramme for inklusive sociale og politiske reformer i landet, navnlig reformen af det politiske system og valgloven samt ændringen af forfatningen;

L. der henviser til, at Tunesiens økonomi er stærkt afhængig af udenlandske investeringer, turisme og eksport af varer til EU; der henviser til, at Tunesiens nuværende underskud på de løbende poster og de offentlige finanser ifølge Verdensbanken kræver betragtelige strukturreformer; der henviser til, at EU er Tunesiens største handelspartner og tegnede sig for 57,9 % af landets handel i 2020, mens 70,9 % af Tunesiens eksport gik til EU, og 48,3 % af landets import kom fra EU; der henviser til, at økonomien kun kan blomstre, hvis demokratiet genoprettes, og landet opnår sikkerhed og stabilitet;

M. der henviser til, at covid-19-pandemien har forværret den allerede skrøbelige situation i Tunesien yderligere; der henviser til, at der har manglet iltforsyninger og vacciner, og at landet derfor ikke har været i stand til at håndtere den sundhedsmæssige krise effektivt;

N. der henviser til, at et stigende antal tunesere har forladt landet og somme tider har sat livet på spil ved at krydse Middelhavet; der henviser til, at Tunesien lider under en af de højeste hjerneflugtsrater blandt de arabiske lande;

O. der henviser til, at EU siden 2011 har gjort en betydelig og vedvarende indsats for at støtte Tunesien ved at yde over 2 mia. EUR i gavebistand til støtte for Tunesiens erklærede engagement i bestræbelserne på overgangen til demokrati, herunder 260 mio. EUR i 2020 og 200 mio. EUR frem til juni 2021 som led i landets makrofinansielle bistand; der henviser til, at der i maj 2021 blev stillet en rate på 600 mio. EUR til rådighed under programmet for makrofinansiel bistand til Tunesien med det specifikke formål at afbøde de økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien i landet; der henviser til, at EU i perioden fra 2021 til 2027 vil erstatte de forskellige instrumenter med det nye instrument for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI) — et globalt Europa, og at et af hovedmålene for den eksterne bistand, som EU yder inden for instrumentets ramme, er at konsolidere, støtte og fremme demokrati, retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne;

P. der henviser til, at EU's vilje til at gøre en større indsats for at fremme demokrati blev gentaget i EU's handlingsplan for menneskerettigheder og demokrati, som Rådet vedtog i november 2020;

Q. der henviser til, at Tunesiens forfatning fra 2014 kræver tros- og samvittighedsfrihed;

1. bekræfter på ny sit engagement i det privilegerede partnerskab mellem EU og Tunesien og i landets demokratiske proces; er dog dybt bekymret over, at præsidentdekretet nr. 2021-117 har koncentreret magten på præsidentens hænder på ubestemt tid; gentager, at respekten for retsstatsprincippet, forfatningen og den lovgivningsmæssige ramme skal bevares, og at der er behov for et velfungerende og legitimt parlament, eftersom det er den institution, der repræsenterer befolkningen; beklager derfor præsident Saieds ubegrænsede suspendering af det tunesiske parlament siden den 24. august 2021;

2. opfordrer til, at de statslige institutioner vender tilbage til en normal funktion, herunder en tilbagevenden til fuldstændigt parlamentarisk demokrati og genoptagelsen af parlamentarisk virksomhed så hurtigt som muligt som led i en national dialog, og for at der bebudes en klar køreplan;

3. understreger på det kraftigste, at et parlament er en vigtig demokratisk institution og nødvendigt for enhver forfatningsreform; fremhæver, at manglen på en forfatningsdomstol i Tunesien giver mulighed for en vidtrækkende fortolkning og anvendelse af forfatningens artikel 80 og forhindrer parlamentsmedlemmerne i at indgive en klage for at opnå en retlig afgørelse vedrørende parlamentets suspendering og de yderligere foranstaltninger, som præsidenten har truffet på grundlag af artikel 80; opfordrer Tunesien til at oprette en forfatningsdomstol med det formål at undgå fejlfortolkninger og misbrug af landets forfatning;

4. gentager NF/HR's opfordring til at genoprette den institutionelle stabilitet snarest muligt og til navnlig at respektere de grundlæggende rettigheder og friheder, som er forankret i Tunesiens forfatning fra 2014, og afstå fra alle former for vold;

5. noterer sig udnævnelsen af Najla Bouden Ramadhan til premierminister den 29. september og udpegelsen af ministerkabinettet den 11. oktober 2021; glæder sig over, at der er udnævnt 10 kvindelige ministre;

6. opfordrer præsidenten til at genoverveje sin stilling og til aktivt at støtte alle skridt til at sikre lige rettigheder for kvinder og mænd på alle områder, navnlig i love mod kvinder, hvad angår arverettigheder, forældremyndighed, rettigheder som familieoverhoved, ret til forældreorlov og arbejdstagerrettigheder, navnlig for husarbejdere og kvindelige arbejdstagere i landbruget;

7. opfordrer de tunesiske myndigheder til at respektere forfatningen og sikre, at alle borgernes grundlæggende rettigheder overholdes; minder om de grundlæggende rettigheders og menneskerettighedernes umistelige karakter og ubetingede forrang og opfordrer til, at forfatningen genetableres som den primære lovgivning; opfordrer Tunesien til at afskaffe dødsstraffen fuldstændigt;

8. opfordrer myndighederne til at undgå den juridiske usikkerhed, der opstår som følge af rejseforbud, statslig overvågning og husarrest; mener, at retssager mod civile ved militærdomstole er yderst problematiske, og opfordrer til, at der genoprettes et uafhængigt retsvæsen, der vil føre til en reform af militærdomstolene i Tunesien, som vil gøre en ende på militære retssager mod civile;

9. insisterer på, at enhver ændring i forfatningen og det politiske system kun kan foretages inden for forfatningens egne rammer; noterer sig den kritik, som Tunesiens liga for beskyttelse af menneskerettigheder og andre civilsamfundsorganisationer har rettet mod denne koncentration af beføjelser i hænderne på præsidenten; understreger, at ethvert demokrati er betinget af magtbalance og magtens deling;

10. anerkender den centrale rolle, som Kvartetten for National Dialog, der består af UGTT, den tunesiske sammenslutning af industri-, handels- og håndværksvirksomheder (UTICA), den tunesiske menneskerettighedsliga (LTHD) og den tunesiske advokatsammenslutning spiller med hensyn til at fremme en inklusiv national dialog, for hvilken den fik tildelt Nobels fredspris i 2015; opfordrer formanden til at bidrage til en national ramme for, at alle interessenter kan genoptage denne dialog effektivt; minder om den centrale rolle, som Europa-Parlamentets Gruppe for Demokratistøtte og Valgkoordinering (DEG) spiller med hensyn til at fremme en dialog mellem civilsamfundet og Tunesiens politiske ledere;

11. fremhæver det presserende behov for at overvinde den socioøkonomiske krise, som landet står over for med strukturreformer og politikker;

12. bekræfter på ny EU's urokkelige tilsagn om at hjælpe Tunesien med at overvinde den finansielle og økonomiske krise og støtte landet på dets vej mod yderligere demokratisk konsolidering; opfordrer Kommissionen og Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) til at styrke deres dialog med de tunesiske myndigheder, økonomiske enheder og det tunesiske civilsamfund; fremhæver, at de strukturreformer, som landet skal gennemføre for at kunne modtage en redningspakke fra IMF, kræver stabile og velfungerende institutioner;

13. understreger, at en fælles forståelse af retsstatsprincippet, demokrati og menneskerettighederne er den første byggesten til et stærkt partnerskab mellem EU og Tunesien; opfordrer indtrængende præsidenten til at gøre det muligt for uafhængige statslige tilsynsorganer at fungere fuldt ud og korrekt, herunder det midlertidige organ for revision af lovenes forfatningsmæssighed og den nationale korruptionsbekæmpelsesmyndighed;

14. er bekymret over udenlandsk indblanding, der undergraver det tunesiske demokrati;

15. opfordrer EU til at fortsætte programmer, der direkte støtter tunesiske borgere, og til at øge bistanden, hvor det er nødvendigt i lyset af den nuværende krise, herunder med støtte til sundhedspleje gennem COVAX-systemet for at hjælpe landet med at håndtere de alvorlige konsekvenser af covid-19-pandemien;

16. opfordrer NF/HR og medlemsstaterne til nøje at følge situationen i Tunesien og opfordrer NF/HR til regelmæssigt at aflægge rapport til Parlamentets Udenrigsudvalg for at sikre en passende parlamentarisk dialog om denne vigtige og bekymrende situation;

17. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, EU-Udenrigstjenesten, næstformanden for Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Tunesiens præsident, Tunesiens regering og det tunesiske parlament.